

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA'LIM MARKAZI

UMUMIY O'RTA TA'LIMNINGO'QUV DASTURI

TARBIYA FANI

X-XI SINFLAR

O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi vazirining 2020-yil 30-dekabrdagi "Umumiy o'rta ta'lim muassasalari uchun 2021-2022-o'quv yiliga mo'ljallangan o'quv dasturlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 335-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

Toshkent-2020

X SINF “TARBIYA” O‘QUV DASTURI

- o‘z xulqini nazorat qila oladi;
- oila, oilaviy qadriyatlar haqidagi bilimga ega bo‘ladi;
- mehnat qilib pul topish ko‘nikmalari shakllanadi;
- tadbirkorlik g‘oyalarini asoslab qo‘llay oladi;
- muammo yechimiga kreativ yondashadi;
- ma‘naviy tahdidlarni anglaydi, baholaydi va ularga qarshi turadi;
- ma‘naviy, ruhiy va intellektual kamolotga intiladi;
- daxldorlikni his etadi va namoyon qiladi;
- zamonaviy kasblar haqida bilimlarini ifodalay oladi;
- o‘zining fuqarolik burch va huquqlarini biladi va qo‘llay oladi.

I BOB.

OILAVIY HAYOT QADRIYATLARI (9 soat)

Vatan yagona. Vatan qadri. Vatan oldidagi mas‘uliyat. Mardlik va shijoat timsollari haqida.

Oila Vatan ichra Vatan. Oila nima? Mehr-oqibat tuyg‘usi. Oilaviy hayot uchun zarur shaxsiy fazilatlar va bilim-ko‘nikmalarni o‘rgatish. Muqaddas kitoblarda berilgan oila haqidagi qarashlar. Oila haqida ajdodlarning o‘gitlari. Dasturxon boshida va boshqa vaziyatlarda o‘zini tutish odoblari.

Oila baxt qo‘rg‘oni. Salomatlikka e‘tibor. O‘sish bilan bog‘liq jismoniy, ijtimoiy va hissiy o‘zgarishlar haqida tushunchalar. Oila salomatligiga oila a‘zolarining birdek mas‘ulligi haqida. Ovqatlanish madaniyati. Halol va sog‘lom turmushga boshlaydigan fazilatlar.

Oiladagi burch va mas‘uliyat. Ota-onalik, aka-ukalik, opa-singillik burchlari. Bobo-buvilarning oiladagi o‘rni. Qarindoshlarga munosabat. Oila a‘zolarining oiladagi vazifalari va burchlari. Ibrat va namunalar. Munosib farzand bo‘lish odobi. Gender tengligi. Farzandlik burchi, mas‘uliyatiga oid allomalarning fikrlari. Ota-onaga xizmat qilishga rag‘batlantiruvchi fazilat va ko‘nikmalar.

Baxt manzillari. Baxt va baxtli bo‘lish haqida. Baxt haqida rivoyat va allomalarning fikrlari. Baxtli hayoting ustunlari haqida.

II BOB.

INSON VA JAMIYAT (8 soat)

Mahalla qadriyatlar beshigi. Mahallaning jamiyat va davlat ravnaqidagi o‘rni.

Jamiyatning ma'naviy asoslari. Dinning jamiyat hayotidagi o'рни va ahamiyati. Milliy an'analarimiz va qadriyatlarimiz haqida

Din va madaniyat. Din tushunchasining mazmuni. Dunyo dinlari va ularning inson hayoti, yashashdan maqsadi haqidagi qarashlari. Jahon va milliy dinlarda va ulardagi ilgari surilgan g'oyalar. Muqaddas kitoblarda bitilgan umuminsoniy g'oyalar.

Dunyo dinlarida insonparvarlik g'oyalari. Muqaddas kitoblarda e'tiqod, vatanparvarlik, shukronalik, kechirimlilik, qanoat, sadoqat kabi fazilatlar haqida. Muqaddas kitoblar va ularda odamiylik fazilatlarining ulug'lanishi. Milliy va diniy bayramlar, marosim va an'analar.

Eng katta meros – bu yaxshi tarbiya. Ajdodlar merosida milliy tarbiya. Odob va axloq, imon-e'tiqod, muomala madaniyati. Diyonat, hamiyat, oriyat, daxldorlik – munosib hayotning garovi.

III BOB.

IJTIMOY TARMOQ: IMKONIYAT VA TAHDIDLAR (7 soat)

Buzg'unchi g'oyalar. Sog'lom e'tiqodga tahdid. Diniy tushunchalarning g'arazli maqsadda talqin etilishi. Buzg'unchi ta'sirlardan himoyalaniш. Turli sektalar. Ksenofobiya.

Jaholatga qarshi ma'rifat bilan kurashish. Ekstremizm va terrorizmning tahdidi. Jaholatga qarshi ma'rifat. Dinlararo bag'rikenglik. Millatlararo totuvlik.

Xavfsiz media ummoni. Ijtimoiy tarmoqlarning ijobiy va salbiy tomonlari. Ijtimoiy tarmoqda shov-shuv ortidan quvmaslik, noo'rin chiqishlar bilan munozarali vaziyatlarni yuzaga keltirmaslikni anglash. Ijtimoiy tarmoqlardan shaxsiy rivojlanish yo'lida unumli foydalanish. Ijtimoiy tarmoqning salbiy ta'siridan himoyalaniш. Axborot iste'moli madaniyati. Odam savdosi.

Soxta xabarlar ortida nima bor? Soxta axborotlardan himoyalaniш va soxta xabarlardan himoyalaniш. "Fact-checking" – informatsiya bilan ishlashda ma'lumotlarni tekshirishning zamonaviy usullaridan foydalanish. Axborotlarning inson ruhiyatiga ta'siri. Internet tarmog'idagi axborot urushi. Yolg'on ma'lumotlarning maqsadini anglash. Ma'naviy tahdidlar. Yolg'on axborot tarqatish va uning oqibatlari. Media madaniyat. Kiber makon.

IV BOB.

MEHNATSEVARLIK, TADBIRKORLIK VA KASBIY KO'NIKMALAR (10 soat)

Baxtli hayot poydevori. Mehnat va mehnatsevarlik. Mehnat qilish zarurati. Hunarning inson hayotidagi ahamiyati. Halol mehnat – baxtli hayot poydevori.

Iste'mol va tadbirkorlik madaniyati. Milliy qadriyatlarda tadbirkorlik haqida qarashlar. Rostgo'ylik. Zamonaviy ishbilarmonlik g'oyalarni ilgari surish ko'nikmalari. Tadbirli bo'lish har jabhada muvaffaqiyat garovi.

Kasb tanlash sirlari. Kasb tanlashda oilaviy an'analar. Yaxshi xodimga xos jihatlar. Jamoaviylikning ahamiyati. Raqobatbardosh mutaxassis bo'lish zarurati.

O'rgarishlardan to'xtamaslik. Ilm olish sirlari. Umr bo'yi o'rganish. O'z tilini sevishtirish va o'zga tillarni hurmat qilish. Zamonaviy bilimlarni egallash va moslashuvchanlik. O'z iste'dod, qiziqish va ko'nikmalarini rivojlantirish.

Iroda. Maqsadga yetishda irodaning o'rni. Boshlagan ishni oxiriga yetkazish. Matonat, iroda, tirishqoqlik. Imkoniyati cheklanganlar imkoniyatlari. Maqsad yo'lida barqaror bo'lish. Irodani mustahkamlash yo'llari.

Umumlashtiruvchi dars: Baxt formulasi haqida. Hayotda o'z o'rnini topish.

11-SINF "TARBIYA" FANI O'QUV DASTURI

bitiruvchiga qo'yiladigan malaka talablari

kasb tanlash to'g'risida qaror qabul qila oladi;
biznes va tadbirkorlik g'oyalarini ilgari sura oladi;
pul topish ko'nikmalari shakllanadi;
kreativ sifatlarini namoyon qiladi;
oilaviy qadriyatlarning mohiyatini anglaydi;
sog'lom fikrga ega bo'ladi, muammolarni yecha oladi;
vatan oldidagi huquq, burch va majburiyatlarini biladi, amal qiladi;
kommunikativlik, liderlik qobiliyatini namoyon qiladi;
maqsadlarini amalga oshirish uchun ilmiy, fuqarolik savodxonligini namoyon qiladi;
faol fuqarolik pozitsiyasiga ega bo'ladi;
ma'naviy-axloqiy qadriyatlarga ega bo'ladi;
axborot bilan ishlash ko'nikmasi shakllanadi;
hislarini anglaydi va nazorat qila oladi;
muvaffaqiyatli ijtimoiy hayotga tayyorligini namoyon qila oladi.

I BOB.

OILAVIY QADRIYATLAR (7 soat)

Vatan taraqqiyotida men mas'ulman. Mas'uliyat tushunchasi. Inson daxldorligi. Vatan taraqqiyotiga kim munosin hissa qo'sha oladi.

Erkin va farovonlik hayot mazmuni. Moddiy va ma'naviy hayot uyg'unligi haqida. Bugungi kunda davlatimizda farovon turmush, yurt tinchligi, jamiyat rivoji uchun amalga oshirilgan ishlar haqida.

Dadil qadamlar bilan katta hayot sari. Mustaqil hayotga qadam qo'yishda amal qilish kerak bo'lgan qoidalar. Vatanimizning fidoyi farzandlari haqida.

Oila mas'uliyati, sha'ni qadri. «Sog'lom oila – sog'lom farzand» tamoyilini mohiyati haqida. Muqaddas kitoblar va ajdodlar merosida baxtiyor oila qo'rg'onini qurishga oid qarashlar, tavsiyalar. Oilada tomonlarning majburiyatlari.

II BOB.

INSON MA'NAVIYATI (11 soat)

Ibrat maskani. Mahalla haqida. Ajdodlarimizning mahalla haqidagi qarashlari. Mahallada qadriyatlarning shakllanishi va rivojlanishi haqida.

Bag'rikenglik. O'zbekistonda din va davlat munosabatlari. Diniy bag'rikenglik madaniyati va konfessiyalararo muloqot. Diniy bag'rikenglik madaniyatini shakllantirish zarurati. Diniy va dunyoviylik uyg'unligiga rioya qilish uchun nima qilish kerak?

Ksenofobiya. Ksenofobiya, xristianofobiya, yudofobiya, islamofobiya tushunchalari haqida. Ksenofobiya irqiy yoki diniy kamsitishlarga sabab bo'lishi haqida ma'lumot va matnlar.

Missionerlik – yoshlar kelajagiga tahdid. Buzg'unchi g'oyalariga qarshi immunitet hosil qilish ko'nikmasi. E'tiqod va ezgulik. Ekstremizm, terrorizm, prozelitizm. Missionerlik va prozelitizmning yoshlar ongi va kelajagiga ta'siri. Xalqaro missionerlik uyushmalari. Missionerlik geosiyosiy o'yinlar quroli sifatida.

Kibermakonda axborot iste'moli madaniyati. Zamonaviy axborot tarmoqlari va din omili. Din va kinematografiya. Din va badiiy adabiyot. Virtual messenjerlar va ulardan turli ekstremistik oqimlarning foydalanishi. O'zbekistonda axborot xurujlarining oldini olish bo'yicha harakatlar.

Dinlarda tinchlik g'oyasi. Milliy qadriyatlarni umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish. Xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlashda millatlar va dinlararo totuvlikning ahamiyati. Ma'furaviy immunitet haqida.

III BOB.

GO'ZAL FAZILATLAR (8 soat)

Tuyg'ularning xilma – xilligi. Tuyg'ular haqida. Tuyg'ularning xilma – xilligi: Vatanga, Ota-onaga, insonlarga muhabbat tuyg'usi haqida.

Nafosat va ma'naviyat. Nafosatning inson hayotidagi o'rni. Go'zallik. Nafosat va ma'naviyat. Did va tashqi ko'rinish. So'zlash madaniyati.

Surat va siyrat. Imidj haqida. Shaxs, tashkilot, o'quvchi imidji haqida. Dress-Code haqida.

Etiket. Etiketning inson ma'naviyatidagi o'rni. Muloqot madaniyati va turlari haqida. Jamoaviy mashg'ulot.

IV BOB.

SHAXSIY RIVOJLANISH (8 soat)

Renesans poydevori. Birinchi va Ikkinchi Renessans allomalari haqida. Uyg'onish davrining tayanch ustunlari haqida. Allomalarimizning tarbiya haqidagi qarashlari. Ularning jahon ilm – fani rivojida qo'shgan hissasi haqida.

Halollik vaksinasi. Halollikning inson hayoti va jamiyat uchun ahamiyati. Halollik haqida. Halol luqma va halollik haqida hayotiy hikoyalar. Kasbda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur jihatlarning inson xayotidagi tutgan o'rni.

Havas qil va oldinga intil. Hasad va havas haqida ibratli hikoyalar. Hasadni keltirib chiqaradigan illatlar va hasad balosi haqida.

Mehnatidan qadr topgan ayollar. Jamiyatimizda o'z mavqiyeva ega bo'lgan ayollarimiz va ularning hayot yo'llari haqida. Mehnat davomida o'rganishdan to'xtamaslik, o'z ustida ishlash va mehnatkashlik ko'nikmalari.

Men tanlagan yo'l. Mustaqil hayot bo'sag'asida. Men tanlagan yo'l mavzusida loyiha ishi. Maktab uchun esdalik. Izdoshlarga tilaklar.